

Słupsk, 13 stycznia 2023 r.

dr hab. Marcin Glicz, LL.M.
Profesor Akademii Pomorskiej w Słupsku
Instytut Prawa i Administracji

Recenzja
w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego
dr. Rafałowi Wrzcionkowi
w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne

Niniejsza recenzja została sporządzona w związku z uchwałą nr 4/2022/2023 Rady Naukowej Dyscypliny Nauki Prawne Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 25 października 2022 r.

Ocena osiągnięć naukowych będących podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego została dokonana na podstawie dokumentów przekazanych przy piśmie Dziekana Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 2 listopada 2022 r.

Stosownie do art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.), dalej: p.s.w.n., stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

- 1) posiada stopień doktora;
- 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:

- a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a p.s.w.n., lub
 - b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b p.s.w.n., lub
 - c) 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;
- 3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Przedmiotem recenzji w postępowaniu w sprawie o nadanie stopnia doktora habilitowanego, stosownie do art. 221 ust. 8 p.s.w.n., powinna być ocena spełnienia przesłanki posiadania przez kandydata do takiego stopnia w swoim dorobku osiągnięć naukowych, stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki prawne, przy czym konieczne jest posiadanie w tymże dorobku prac, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 p.s.w.n. W przypadku dyscypliny nauki prawne jest to monografia naukowa lub cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych. Z informacji zawartych w opublikowanym w dniu 30 czerwca 2022 r. przez Radę Doskonałości Naukowej dokumencie „*Recenzje w postępowaniach o awans naukowy*” (Komunikat nr 3/2022, <https://www.rdn.gov.pl/recenzje-w-postepowaniach-o-awans-naukowy.html>) wynika, że sformułowanie konkluzji opinii recenzenta, pozytywnej albo negatywnej, może być podyktowane wyłącznie oceną osiągnięć naukowych wskazanych przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego jako mających stanowić znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny. Dodatkowo, Rada Doskonałości Naukowej stwierdza, że na opinię recenzenta nie powinna wpływać ocena, czy osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej, jak i ocena osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych, czy też popularyzujących naukę. Biorąc pod uwagę powyższe, oceny przesłanki nadania stopnia doktora habilitowanego określonej w art. 219 ust. 3 p.s.w.n. dokonuje komisja habilitacyjna.

Ocena monografii „Zarządca sukcesyjny przedsiębiorstwa w spadku”, Warszawa 2020, ss. 417.

I. Kryterium formalne

Kandydat do stopnia naukowego doktora habilitowanego jako spełnienie przesłanki posiadania osiągnięć naukowych przedstawił, stosownie do art. 219 ust. 1 pkt 2 lit. a) p.s.w.n., monografię naukową: „Zarządca sukcesyjny przedsiębiorstwa w spadku. Status i charakter prawny” . Ocena monografii naukowej w pierwszej kolejności powinna zostać dokonana pod kątem spełniania warunku formalnego, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 lit. a) *in fine* p.s.w.n. Monografia naukowa, stosownie do powołanego przepisu, powinna zostać wydana przez wydawnictwo, w które w roku jej opublikowania w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a) p.s.w.n. Z uwagi na fakt, że recenzowana monografia naukowa została opublikowana przez wydawnictwo Wolters Kluwer Polska w 2020 roku, wskazany wymóg formalny został spełniony.

II. Ocena szczegółowa

W dalszej części recenzji zostanie dokonana ocena spełniania przez monografię kryterium znacznego wkładu w rozwój dyscypliny nauki prawne.

1. Monografia habilitacyjna powinna zostać oceniona pod względem formalno-redakcyjnym, metodologicznym oraz w płaszczyźnie merytorycznej. Ocena formalno-redakcyjna obejmuje strukturę pracy, podział treści, kompozycję oraz sposób konstruowania wypowiedzi. W ocenie pod kątem metodologicznym następuje weryfikacja prawidłowości procesu badawczego oraz zastosowanych w tym zakresie narzędzi, natomiast ocena merytoryczna obejmuje przede wszystkim trafność wyboru tematu monografii, sposób udzielenia odpowiedzi na przyjęte *a priori* założenia i postawione pytania badawcze, stopień wyczerpania przedstawienia zagadnienia naukowego oraz jakość argumentacji zastosowanej do formułowania szczegółowych tez.

2. Struktura monografii nie jest nadmiernie rozbudowana, co jest zabiegiem słusznym i niewątpliwie pozwala na zwarte przedstawienie zagadnienia badawczego. Praca została podzielona na siedem rozdziałów odpowiadających poszczególnym obszarom analizy. Każdy z rozdziałów zamyka przedstawienie stosownych wniosków wynikających z prowadzonych rozważań. Pewien niedosyt pod względem przyjętej konstrukcji pracy budzi natomiast brak

wyodrębnienia uwag wprowadzających do poszczególnych elementów struktury, które sygnalizowałyby omawianą problematykę, tym bardziej że Habilitant przyjmuje założenie o konieczności prowadzenia analiz przy uprzednim osadzeniu rozważań na gruncie konkretnej materii. Z pewnością pożądanym zabiegiem konstrukcyjnym byłoby również zamieszczenie w pracy zakończenia zawierającego syntezę najważniejszych wniosków z poszczególnych rozdziałów, w szczególności takich, które obrazują cywilnoprawną pozycję zarządcy sukcesyjnego przedsiębiorstwa w spadku i determinują, jego klasyfikację jako nowego, nieznanego dotąd w systemie prawa cywilnego rodzaju zastępstwa. Zamieszczenie w monografii zakończenia z pewnością pozwoliłoby na zamknięcie struktury wywodu przez syntetyczne przedstawienie wniosków końcowych, zestawienie odpowiedzi na postawione pytania badawcze oraz wskazanie propozycji zmian systemowych w obszarze prawa cywilnego i prawa gospodarczego.

3. Kompozycja pracy uwzględnia natomiast pożądaną proporcję w zakresie poszczególnych elementów wywodu, w tym struktury rozdziałów. Poszczególne rozdziały nie różnią się od siebie stopniem szczegółowości wewnętrznej systematyki. Przyjęty układ monografii nie budzi zatem zasadniczych zastrzeżeń.

4. Proces badawczy od strony formalnej jest prowadzony w sposób uporządkowany. Habilitant jasno formułuje pytania badawcze, wskazując na główne obszary zagadnień problemowych ujęte w poszczególne części wywodu. Wypowiedzi Habilitanta są klarowne i spójne. Wywód w warstwie teoretycznej i w warstwie normatywnej jest logiczny i nie stwarza problemów w podążaniu za tokiem myślowym Autora. Monografia jest napisana poprawnym językiem. Poglądy i oceny Habilitanta są prezentowane w sposób wyważony. Praca jest dobrze udokumentowana. Wykorzystano wiodące opracowania literatury polskiej i zagranicznej, powołano obszerne orzecznictwo sądów krajowych oraz wskazano kluczowe rozstrzygnięcia judykatury państw obcych.

5. Ocena monografii pod względem poprawności metodologicznej wymaga weryfikacji prawidłowości procesu badawczego, w tym postawionych pytań badawczych, sposobu określenia celu badań oraz poprawności doboru metod badawczych. Koncepcja prowadzenia procesu badawczego jest przemyślana. Problem badawczy obejmujący zagadnienia funkcjonowania instytucji zarządcy sukcesyjnego przedsiębiorstwa w spadku jest postawiony prawidłowo. Habilitant określił cele badawcze w poszczególnych rozdziałach, formułując określone hipotezy, które weryfikuje w procesie późniejszych analiz. Kształt pytań badawczych wynika z przyjętej perspektywy metodologicznej i służy realizacji przyjętych założeń. Dobór metod badawczych należy ocenić jako prawidłowy.

6. Habilitant posługuje się przede wszystkim metodą dogmatyczną, a zatem metodą interpretacji tekstów prawnych przy zastosowaniu powszechnie obowiązujących reguł wykładni. Rozważania prowadzone są na podstawie analizy obowiązujących przepisów ustawy o zarządzie sukcesyjnym, przepisów prawa o notariacie oraz innych aktów prawnych.

7. Wśród metod badawczych Habilitant wykorzystał również metodę komparatystyczną. Zasięg badań prawnoporównawczych został określony poprawnie. Habilitant skupił swoją uwagę na rozwiązaniach prawnych z kręgu germańskiej i francuskiej kultury prawnej, co jest zabiegiem co do zasady prawidłowym, ma bowiem w założeniu służyć wskazaniu odmienności i różnorodności modeli rozwiązań na wypadek braku aktywności przedsiębiorcy w sprawach sukcesji przedsiębiorstwa w różnych systemach prawnych. Metoda komparatystyczna pozwoliła również na sformułowanie ogólnej tezy o regulacyjnej zasadzie dobrowolności korzystania przez zainteresowane podmioty z instrumentów kontynuacji działalności gospodarczej. Badania prawnoporównawcze dotyczyły nie tylko materiału normatywnego, ale również obejmowały wypowiedzi doktryny obcej oraz praktykę stosowania prawa z przywołaniem najważniejszych rozstrzygnięć judykatury. Dla szerszej perspektywy rozważań prawnoporównawczych warto byłoby jednak wspomnieć o stosownych regulacjach z kręgu państw anglosaskiej kultury prawnej. Zastosowanie wybranych narzędzi analiz komparatystycznych pozwoliło na umiejscowienie prowadzonych analiz w szerszym kontekście a dodatkowo doprowadziło Habilitanta do konkluzji, że ustawodawca polski nie skorzystał z funkcjonujących w innych systemach prawnych modelach rozwiązań na wypadek braku aktywności przedsiębiorcy w sprawach sukcesji przedsiębiorstwa i wprowadził regulacje różniące się od odpowiednich w tym zakresie regulacji państw obcych.

8. Monografia habilitacyjna jako osiągnięcie naukowe powinna stanowić usystematyzowaną całość obrazującą potencjał badawczy Habilitanta i wносить wkład w rozwój nauki prawa rozumianej jako uporządkowany zespół twierdzeń opisujących zjawisko i istotę prawa, które jest instrumentem regulacji stosunków społecznych. Twierdzenia te dotyczą powstawania, obowiązywania prawa i skutków wywoływanych przez jego działanie. Monografia aspirująca do osiągnięcia naukowego powinna zatem, przez swoją doniosłość teoretyczną, przyczyniać się do powstania nowych twierdzeń porządkujących określony wycinek stosunków prawa prywatnego i stanowić kolejny krok w badaniach w tym zakresie. Mając na uwadze aktualnie zachodzące zjawiska w strukturze demograficznej związane ze zmianą pokoleniową należy podkreślić, że zagadnienia skutków prawnych śmierci przedsiębiorcy stanowią doniosły problem w dyskusji nad stosunkami prawa prywatnego. Dotyczy to w szczególności kompleksowej analizy pozycji prawnej zarządcy sukcesyjnego przedsiębiorstwa w spadku.

W literaturze problem ten nie był dotychczas szczegółowo i wyczerpująco zbadany. Brak jest również kompleksowego opracowania na temat instrumentów prawnych zachowania pełnej ciągłości jednoosobowej działalności gospodarczej, uwzględniającego szeroki zakres analizy związanej nie tylko z powołaniem, odwołaniem i rezygnacją zarządcy sukcesyjnego, lecz także ze skutkami zdziałanych przez niego czynności na rachunek osób posiadających udziały w przedsiębiorstwie w spadku. Zagadnienia te stanowią problematykę złożoną, zarówno w warstwie teoretycznej jak i w warstwie normatywnej, w wielu przypadkach są przedmiotem sporów doktrynalnych i rozbieżności w piśmiennictwie, z których wiele nie zostało rozstrzygniętych. Recenzowana praca taką problematykę podejmuje. Dodatkowo, o trafności wyboru tematu monografii przemawia okoliczność, że zagadnienia cywilnoprawne związane ze stosowaniem instrumentów pozwalających na sukcesję przedsiębiorstw, w szczególności charakteru działania zarządcy masy majątkowej i kontynuacji stosunków gospodarczych zmarłego przedsiębiorcy prowadzącego jednoosobową działalność gospodarczą, są doniosłe z uwagi na aktualnie zachodzące zjawiska w strukturze demograficznej wynikające ze zmiany pokoleniowej.

9. Pod względem merytorycznym, rozdział I stanowi ogólne omówienie zagadnień dotyczących problematyki prawnej sukcesji przedsiębiorstw osób fizycznych. Rozważania te mają charakter wprowadzający i opisowy. Właściwą analizę koncepcji regulacyjnej ustawy o zarządzie sukcesyjnym poprzedzają uwagi prawnoporównawcze, które, jak wskazano we wcześniejszej części recenzji, nie objęły swoim zasięgiem ani jednego państwa kręgu anglosaskiej kultury prawnej. Habilitant mógł odwołać się chociażby do angielskiej instytucji *personal representative* zarządzającego spadkiem, w tym spadkiem po zmarłym przedsiębiorcy jednoosobowym. Podkreślona została natomiast słusznie oryginalność polskiej koncepcji regulacyjnej zarządcy sukcesyjnego przedsiębiorstwa w spadku funkcjonującego w ramach instytucji zarządu sukcesyjnego, co wywarło wpływ na sposób dokonywania porównań z rozwiązaniami przyjętymi w innych prawodawstwach. Rozważania prawnoporównawcze doprowadziły Habilitanta do konkluzji, że nie we wszystkich tych krajach stworzono regulacje mające na celu zabezpieczenie przedsiębiorstwa w przypadku braku działań przedsiębiorcy w sprawach związanych z sukcesją. Natomiast polski ustawodawca nie skorzystał z funkcjonujących w innych systemach prawnych modeli rozwiązań na wypadek braku aktywności przedsiębiorcy w sprawach sukcesji przedsiębiorstwa i wprowadził odmienne regulacje. W kolejnych etapach wyводу, Habilitant trafnie stwierdził, że regulacje polskiego prawa spadkowego były niewystarczające dla zagwarantowania realizacji decyzji zmarłego przedsiębiorcy przez jego następców prawnych, jeżeli za życia nie skorzystał

on przysługujących mu regulacji zabezpieczających funkcjonowanie przedsiębiorstwa po jego śmierci. Warto byłoby w tym miejscu dokonać wyraźnej systematyzacji funkcji regulacji wraz z przedstawieniem ich warstwy aksjologicznej, tym bardziej że Habilitant wyraził słuszny pogląd, że istniejące wówczas uregulowania nie spełniały oczekiwań społecznych i wymogów bezpieczeństwa obrotu. Pewne elementy oceny aksjologicznej zawarte zostały natomiast we wprowadzeniu do monografii, ponadto znalazły się dalszych rozważaniach do wpływu ustawy o zarządzie sukcesyjnym na bezpieczeństwo obrotu, mającej jak trafnie zauważa Habilitant swoje źródło w bezpieczeństwie prawnym będącym wartością strukturalną systemu prawnego. Zgodzić się należy z konkluzją zaprezentowaną w rozdziale I, że regulacje ustawy o zarządzie sukcesyjnym sprzyjają zachowaniu ciągłości funkcjonowania przedsiębiorstwa po śmierci przedsiębiorcy i zapewniają przygotowanie do transformacji pokoleniowej. Zawierają także rozwiązania dla następców prawnych przedsiębiorcy zainteresowanych kontynuowaniem działalności prowadzonej przez przedsiębiorcę w momencie jego śmierci.

10. W rozdziale II znalazły się rozważania na temat przedsiębiorstwa w spadku, jego charakteru prawnego oraz omówienie najistotniejszych kwestii pojęciowych. Słuszne jest spostrzeżenie Autora, że przedsiębiorstwo w spadku powstaje z mocy prawa z chwilą śmierci przedsiębiorcy niezależnie od możliwości ustanowienia zarządu sukcesyjnego i powołania zarządcy oraz, że należy je traktować jako przedsiębiorstwo w końcowej fazie istnienia w oderwaniu od przedsiębiorcy ujawnionego w rejestrze. Przedsiębiorstwo w spadku może istnieć niezależnie od uprawnienia do ustanowienia zarządu czy powołania zarządcy sukcesyjnego. Nie podzielam natomiast uwag Habilitanta odnoszących się do problematyki pojęcia przedsiębiorcy w ustawie o zarządzie sukcesyjnym. Ustawa nie wprowadza odrębnej definicji legalnej pojęcia przedsiębiorca, a przepis art. 1 pkt 1 ustawy o zarządzie sukcesyjnym reguluje wyłącznie zakres podmiotowy jej zastosowania. Nie jestem zatem przekonany co do słuszności sformułowanych przez Habilitanta wniosków o braku spójności ustawy o zarządzie sukcesyjnym i jego krytycznej w tym zakresie ocenie. Za dyskusyjny uważam także wyrażony przez Habilitanta pogląd, że ustawa o zarządzie sukcesyjnym wprowadza wyłącznie na potrzeby regulacji zawartych w jej treści definicję pojęcia „przedsiębiorca”, zawężając tym samym zakres znaczeniowy tego terminu w stosunku do ustalonego w ustawie prawo przedsiębiorców.

11. Analiza instytucji zarządu sukcesyjnego, jej charakteru prawnego, funkcji zarządcy oraz jego pozycji prawnej i zakresu umocowania stanowiła przedmiot rozważań rozdziału III. Rozdział ten prezentuje także omówienie uprawnień przysługujących osobom posiadającym

udziały w przedsiębiorstwie w spadku w aspekcie ich wpływu na podejmowanie istotnych decyzji dotyczących działalności przedsiębiorstwa. Autor omawiając stanowiska wyrażone w piśmiennictwie, formułuje również wnioski na temat istoty prawnej zarządu sukcesyjnego, który jest nowym typem zastępstwa. Dalsza część wywodu charakteryzuje zarząd sukcesyjny pod kątem przedstawicielstwa, zastępstwa pośredniego oraz atypowych zastępstw pośrednich. Habilitant trafnie dokonuje negatywnej kwalifikacji zarządu sukcesyjnego do powyżej wskazanych postaci działania osoby trzeciej. Dodatkowo, w tej części monografii zostały omówione zagadnienia funkcjonalne związane wykonywaniem działalności i prowadzeniem przedsiębiorstwa. Habilitant dochodzi do słusznego wniosku, że zarząd sukcesyjny jest instytucją łączącą w sobie zarówno elementy prawa prywatnego, jak i publicznego. Konstatacja ta ukierunkowała także tok prowadzonych dalej analiz, a w rezultacie pozwoliła na sformułowanie tezy, że uznanie zarządcy sukcesyjnego za przedsiębiorcę prowadzącego we własnym imieniu działalność gospodarczą wymaga uwzględnienia kryterium funkcjonalnego. Za trafne uważam spostrzeżenie Habilitanta, że zakresy czynności zarządcy sukcesyjnego oraz prowadzenia przedsiębiorstwa w spadku nie mogą mieć charakteru rozłącznego, ze względu na negatywny wpływ na sferę stosunków wewnętrznych pomiędzy zarządcą sukcesyjnym a właścicielami przedsiębiorstwa w spadku, lub wobec osób trzecich uczestniczących w obrocie gospodarczym. Wiele trafnych spostrzeżeń zostało również zawartych w części opisującej przedmiotowy zakres czynności zarządcy sukcesyjnego.

12. Rozważania zawarte w rozdziale IV monografii dotyczyły zagadnień stosunku prawnego między przedsiębiorcą a wskazanym przez niego kandydatem do pełnienia funkcji zarządcy oraz zarządcą i osobami posiadającymi udział w zarządzanym przez niego przedsiębiorstwie w spadku. Habilitant poruszył także problematykę przesłanek podmiotowych powołania na funkcję zarządcy sukcesyjnego oraz spójności w tym zakresie ustawy o zarządzie sukcesyjnym z regulacjami ustawy prawo o notariacie. Nie do końca zrozumiałą jest w tym zakresie wywód Autora na temat zawarcia umowy między przyszłym zarządcą a przedsiębiorcą, w kontekście, jak wskazuje Habilitant, formy prawnej tej umowy, tym bardziej że Habilitant zwraca wcześniej uwagę, że chodzi w tym przypadku o umowę, do której stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. W pozostałym zakresie analiza treści stosunku prawnego nie wywołuje wątpliwości co do zasadności prezentowanych tez.

13. Zagadnienia dotyczące ustania uprawnień zarządcy sukcesyjnego wskutek jego odwołania lub złożenia przez niego rezygnacji z pełnienia funkcji stanowiły przedmiot rozważań zawartych w rozdziale V monografii. Z uwagi na systemowe umiejscowienie zagadnienia, zasadne było dokonanie analizy spójności regulacji zawartych w ustawie o zarządzie

sukcesyjnym z ustawą prawo o notariacie. Habilitant trafnie dostrzega konieczność wyważenia skutków braku jednomyślności spadkobierców oraz zasady bezpieczeństwa obrotu w zasadach dokonywania czynności odwoływania zarządcy sukcesyjnego. Pozostała część wywodu obejmuje szczegółowe przedstawienie problematyki zakresu obowiązków notariusza dokonującego czynności związanych z odwołaniem lub rezygnacją z pełnienia funkcji zarządcy sukcesyjnego.

14. Kontynuację analiz stanowi rozdział VI, w którym Habilitant prezentuje szczegółowo problematykę sporządzania przez notariusza aktów powołania zarządcy sukcesyjnego, aktu odwołania lub protokołu rezygnacji. Rozważania prezentowane są z perspektywy zasady bezpieczeństwa obrotu, którego gwarantem ma być udział notariusza. Autor dochodzi do słusznej konkluzji, że nie istnieje postępowanie notarialne w sprawie powołania lub odwołania zarządcy odpowiadające postępowaniu spadkowemu, formułując wniosek, że stworzenie regulacji analogicznej do notarialnego postępowania spadkowego, wymagałoby zasadniczych modyfikacji ustawy prawo o notariacie.

15. Analizy kończy rozdział VII, w którym zostały omówione konsekwencje wpisu do CEIDG informacji wynikających z aktu powołania, odwołania zarządcy lub protokołu rezygnacji. Habilitant dokonując w tym zakresie stosownych analiz w kontekście zasady bezpieczeństwa obrotu, ocenił krytycznie konstytutywny charakter wpisu danych zarządcy do CEIDG, argumentując, że nie jest to rozwiązanie służące wzmocnieniu bezpieczeństwa obrotu. Podzielić w tym zakresie należy pogląd Autora, że konstytutywny charakter wpisu ustanawianego zarządu oraz powoływanego zarządcy uniemożliwia spadkobiercom i zarządcy niezwłoczne podjęcie działań niezbędnych dla kontynuowania funkcjonowania przedsiębiorstwa w spadku. Zasadne byłoby zatem, jak podnosi Habilitant, umożliwienie dysponowania przez zarządcę notarialnym dokumentem w postaci aktu jego powołania, który wywołuje skutki prawne od momentu jego sporządzenia, przy jednoczesnym deklaratoryjnym charakterze wpisu tego zdarzenia w CEIDG.

16. Podsumowując ocenę merytoryczną monografii, należy zauważyć, że szczegółowe twierdzenia Habilitanta, wynikające z zastosowanej argumentacji w celu udzielenia odpowiedzi na postawione pytania badawcze realizują przyjęte założenia i pozwalają na potwierdzenie kompleksowego przedstawienia zagadnienia. Sformułowane wnioski *de lege ferenda* są interesujące i inspirują do dalszej dyskusji.

17. Formułując końcową ocenę monografii, należy stwierdzić, że podejmuje ona doniosłą pod względem teoretycznym i praktycznym problematykę. Wyniki dokonanych przez Habilitanta analiz można uznać za kolejny krok w badaniach nad stosunkami prawa cywilnego. Wywody

zwarte w monografii oraz sformułowane wnioski mają istotne znaczenie w dyskursie naukowym dotyczącym regulacji następstwa prawnego po śmierci osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą. Monografia formułuje nowe uporządkowane twierdzenia charakteryzujące wybrany obszar systemu prawa cywilnego. Przyczyniają się one tym samym do rozwoju prawa prywatnego. Reasumując, **monografia „Zarządca sukcesyjny przedsiębiorstwa w spadku. Status i charakter prawny,”** autorstwa dr. Rafała Wrzecionka stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki prawne.

III. Konkluzja

Stosownie do art. 221 ust. 8 p.s.w.n., wyrażam opinię, że dr Rafał Wrzecionek posiada w dorobku osiągnięcie naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki prawne, a tym samym spełnione zostały przesłanki z art. 219 ust. 1 pkt 2 p.s.w.n. Wnoszę o dopuszczenie dr. Rafała Wrzecionka do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.

Przew. Głuch
13.01.2023 r.